

KLASIKAPLUS.CZ

1. Hrátky s Trumpem na Ostravských dnech. Parodická opera zaujala, najdou se však i otazníky

03.09.2023 klasikaplus.cz - Milan Bátor

[Odkaz na originál](#)

Klíčová slova: Antonína; Divadle; Dvořáka; opera; operu; Ostravské; Ostravských

Hrátky s Trumpem na **Ostravských** dnech. Parodická **opera** zaujala, najdou se však i otazníky

"Výkon sopranistky Donatienne Michel-Dansac je skutečnou senzací. Koloruje operu nejen vizuálně, ale hlavně charismatem své osobnosti."

"Lang se nezdíral využit rafinované postupy v melodice, harmonii a rytmu. Zejména po kinetické stránce je hudba neobyčejně vrstevnatá."

"Spolehlivé vedení Kalitzkeho a výkony všech instrumentalistů byly značnou oporou. Lang využil pouze několika nástrojů, ale jejich party jsou minuciózně prokomponované, takže mají až sólové vyznění."

Ostravské dny uvedly **operu** Bernharda Langa Hrátky s Trumpem. Inscenace v režii Jiřího Nekvasila se konala v **Divadle Antonína Dvořáka**. Scénu připravil David Bazika a kostýmy Marta Roszkopfová. Langovo dílo je obrovskou výzvou pro jediného pěveckého protagonistu. Extrémně obtížnou roli ztvárnila sopranistka Donatienne Michel-Dansac. V dalších nezpívaných úlohách se představili Roberta Battistini, Barbara Kurzoková a Valentýna Wojtovičová za doprovodu instrumentalistů a samplů. Provedení vedl dirigent Johannes Kalitzke.

Bernhard Lang je autorem, který bývá na Ostravské dny pravidelně zván jako skladatel a lektor. Připomeňme jeho operu Der Reigen, která v roce 2014 vzbudila velký ohlas, nebo tematický večer s názvem Zásadní Lang, jenž se odehrál v pražském multifunkčním sálu DOX. Uznání rakouský skladatel získal též jako respektovaný pedagog na univerzitě ve Štýrském Hradci. Počátkem nového milénia se Lang zaměřil na hudební divadlo s vlastní koncepcí, odvozenou z kombinace zvukových smyček a zevrubně vypsanych hudebních partů. Pro jeho autorský styl jsou příznačné ostré střihy a nepravidelnosti, díky kterým vzniká "nepředvídatelná hudba plná zvrátů". Langova opera Hrátky s Trumpem je druhým produktem jeho série takzvaných "laciných oper". Společným rysem těchto děl je komorní obsazení, které vede k "efektivnímu využití nástrojů", a tedy i jednodušší realizaci. Díla jsou dále založena na dokumentárních textech, které v konkrétním případě kombinují původní projevy bývalého amerického prezidenta s libretem Dietera Sperla.

Inscenační řešení Davida Baziky konvenuje charakteru libreta. Na kraji jeviště se nachází řečnický ohoz. Uprostřed scény je situováno majestátní křeslo připomínající trůn. Další prostor pódia patří muzikantům, kteří hrají přímo na jevišti. Langova opera má jednoznačně politicko-sarkastický podtext. Dílo je členěno do několika samostatných kapitol, které Trumpa parafrázuji a poměrně otevřeně zsměšňují. Dějová linie má částečně chronologický ráz: opera je zahájena rozhovorem mladého Trumpa s jeho otcem, který synovi vštěpuje podnikatelská moudra. V dalším průběhu díla je ovšem narace zploštěna do řady proklamativních sloganů a hesel, které jsou pro veřejné projevy amerického státníka typické. Některé kapitoly jsou naplněny pouze touto nesmyslnou rétorikou, jakýmsi politickým newspeakem, který se často smršťuje na dvě až tři prázdná slova. Absurdno se stává realitou. Jistou statičnost Langovy opery vyvažují tři ženské postavy, které ztvárnily Roberta Battistini, Barbara Kurzoková a Valentýna Wojtovičová. Dámy defilují operou a ilustrují různé situace, přičemž využívají i své ženské "zbraně". Jejich role nejsou pěvecké ani herecké, přesto pohybem a aktivitou (stavění stěny z bedýnek kolem Trumpa) operu vcelku osvěžují.

Alfou a omegou inscenace je výkon Donatienne Michel-Dansac. Už samotný příchod sopranistky na scénu je impozantní a vyvolá pozdvižení. Michel-Dansac má na sobě bílou košili a ostře vyzývavou červenou vázanku. Okamžitě upoutá typicky trumpovským účesem s přebujelou patkou. Svými pohyby dokonale imituje a paroduje jeho typická gesta i mimiku. Gró jejího výkonu se ovšem odehrává v pěvecké rovině, po herecké stránce je role spíše statická, rétorická a neobnází možnost dialogu, děje a tedy ani interakce. Zde je zapotřebí vyzdvihnout promyšlený a precizní pohyb, v němž bylo možné "číst" i zkušenosti Jany Tomsové, která vedla choreografickou spolupráci.

Pěvecký part klade extrémní nároky na intonaci a pozornost ke kontextu, ale sopranistka si vedla vskutku znamenitě. Spolehlivé vedení

Kalitzkeho a výkony všech instrumentalistů jí byly značnou oporou. Lang využil pouze několika nástrojů, ale jejich party jsou minuciózně prokomponované, takže mají až sólové vyznění. Důležitou roli mají saxofon Franka Riedela a perkuse, na které hrál Tamás Schlanger. Syntezátory měli na starost Alexandr Starý a Miroslav Beinhauer, elektrickou kytaru ztvárnil Steffen Ahrens. Langovo dílo je pozoruhodné a z počátku diváka zaujme. Později ovšem z výše uvedených důvodů koncentrace poněkud upadá. Postava Trumpa, ač vlastně nezmizí ze scény, je vlastně upozaděna. Opera se zabývá majoritně politickým systémem a jeho parodováním, Trump k tomuto účelu posloužil jako ideální "kandidát". Libreto vybírá, opakuje a stupňuje bonmoty a citáty, které nemohou a možná ani nechtějí být prokresleným psychologickým portrétem. Z toho pramení omezené režijní možnosti pro Jiřího Nekvasila, který se psychologickou analýzou osobnosti Trumpa zabývat nehodlal. Ani nemohl.

Hrátky s Trumpem jsou ponejvíce dekonstrukcí persvazivních monologů, které jsou doplněny protikladnými hudebními prvky. Hravé, škodolibé a potutelné zdůraznění slabých stránek bez potřeby hledat lepší protiklady. Možná Langovu dílu chybí velkorysost; pohled je to svým způsobem poněkud plochý a jednostranný, kompozičně ovšem dotažený do nejmenšího detailu. Nekvasil i přesto našel několik hmatatelných nápadů, které vyzněly přiléhavě a konsekventně (módní přehlídka, obezdění Trumpa, symbolika

levitujícího křesla...).

Hudební pásma je nesmírně zajímavé. Opera je založena na smyčkách, do kterých "promlouvají" živé nástroje. Lang se nezdřáhal využít rafinované postupy v melodice, harmonii a rytmu. Zejména po kinetické stránce je jeho hudba neobyčejně vrstevnatá a obsahuje mnoho nepravidelností.

Výkon sopranistky Donatienne Michel-Dansac je skutečnou senzací. Koloruje operu nejen vizuálně, ale hlavně charismatem své osobnosti. Její ztvárnění je živelné a nevyumělkované. Michel-Dansac vtiskla svému pojetí bezprostřednost a ženskou intuici, která ztvárnění uchránila od manýry a zbytečné exprese. Hrátky s Langem byly přijaty s nadšením mezinárodně zastoupeného publika. Opera stojí za zhlédnutí. Některé otázky (jednostrannost vykreslení, řešení libreta) však i po něm patrně přetrvávají.

[« zpět na začátek](#)